

Ceviz Sandıklar ve Para Kasaları

Ali Ayçil

İÇİNDEKİLER

CEVİZ SANDIKLAR VE PARA KASALARI / 7

- Ceviz Sandıklar ve Para Kasaları / 9
- Posta Trenleri ve Kül Kedileri / 13
- Son Vapurun Pusulası Hiçbir Yeri Göstermez / 17
- O Perde Hiç Aralanmadı / 21
- İçim! / 25
- İnceyim... / 29
- Her Şey Tamam Bir Şey Eksik / 33
- “An”lar / 37
- Uzak / 41
- Çanta / 45
- Dağların Şehre Vuran Gölgesi / 49
- Bütün Kardan Adamlar Erir / 53
- O Vakit Kopuyor İp... / 57
- Uzun Samsun İçenler Aşireti / 61
- Yola Kurban Edilmiş Bayramlar / 65
- Çay Ocağı / 69
- Yorgunluklar / 73
- Kendi Hurufatının Altında Ezilenler / 77
- Beni Yaralayan Şu Kös Sesidir / 81
- Günümüzün “Gün”ü / 85

Annesi Erken Ölmüşlerin Yüzü / 89
Ev İçlerinde Bazı Yalnız Çocuklar / 93
Süper Markete Dönüşen Baba / 97
Bazı Anneler Üveydir / 101
“Bu Senin Son Şansın!” / 105
İntihar Edenlerin Beden Dili / 109
Başkalarının Giysisi Üzerimize Oturmaz / 113
Hayattan Yüz Bulamamanın Hazin Tarihi / 117
Çirkinin Aynada Unutulan Yüzü / 121
Yani Ölsün Mü Hayvancıklar! / 125
Şah Yok, Mat Yok, Hamle Yok... / 129

YAKARIŞ / 133

Dua... / 135

Efendim / 139

CEVİZ SANDIKLAR
VE
PARA KASALARI

CEVİZ SANDIKLAR VE PARA KASALARI

Sanıldığı gibi, insanı yıkan çektiği acılar değildir. İnsan, çektiklerini paylaşmadığı için, kendi acısıyla söyleşmeye başladığında yıkılır. Bu yüzden hiçbirimiz boşluğa düşmek istemeyiz. Çevremizi başka insanlarla, başka canlılarla ya da eşyalarla tahkim etmeye can atarız. Boşluğa düştüğümüzde, insafsız bir yalnızlığın ruhumuzu yağmalayacağını peşinen biliriz. Yalnızlıktan korunmak için sadece kendi hemcinslerimizle ünsiyet kurmaz, eşyalarla da gizli bir akrabalık oluştururuz. Hatta bazı eşyalar hayatımızda ayrıcalıklı bir yer tutarken, diğer bazıları ise bizde yalnızca nefret duygusu uyandırır. Çünkü eşyaların da bir ruhu vardır ve insan onların arasından kendine en yakın olanını tercih eder. İşi biraz daha ileri götürerek şunu bile söyleyebiliriz: Bir toplumun tarihi, tercih ettiği eşyaların tarihidir. Örnek mi? Hepimizin çokça aşına olduğu “ceviz sandıklar” ve “para kasaları.”

Henüz küçük bir çocukken, benimle oyun oynayan afacan soru işaretlerinden en büyüğü, bir sandıkla ilgili olanıydı. Üstü-

ne yorgan döşek dizilip, yüklük olarak kullanılan, boyaları atmış ve yer yer çatlamış bu eski ceviz sandık, nineme aitti. Ninem onu, içine güzel günlerini doldurduğu müstahkem bir kale haline getirmişti. Anahtarını peştemalinin bağcığına düğümler, bırakın sandığa ilişilmesini, anahtarına dokunulmasına bile müsaade etmezdi. O, sandığının içini bizlerden uzak tuttukça, ben meraktan çıldırır, yalvar yakar olurdum sandığı açması için. İtiraf edeyim ki, onun da her nine gibi bir süre sonra şefkat damarına kan damlar, istemeye istemeye anahtarı sandığın kilidinde çevirmeye başladır. Başlardır başlamasına ama, bütün hücreleriyle sandığın içini görmeye azmetmiş bana, bu kısacık süre bir yüzyıl gibi gelirdi. Bu kısacık yüzyıl içerisinde neler görmedim ki: Anahtar mı bozulmadır, kilit tutukluk mu yapmadır, tam o anda annem içeri girince ninemin cayması mı tutmadır, yine tam o esnada, kavga deyince yerinde duramayan ninem sokaktan kavga sesi geldiği için, beni merakımın kucağında bir ceset gibi bırakıp sokağa mı fırlamadır, neler oldu neler...

Eğer talihim yaver gitmiş ve ezkaza sandık açılmışsa, bu sefer sandıkta neleri görüp neleri göremeyeceğim konusunda ninemin sansürü devreye girer, hevesim kabardıkça perişan hallere düşerdim. Ve yine itiraf edeyim ki, benim yaşlı babannem, sandığındaki her şeyi gösterdiğinde bile, bir ali cengiz oyununa kurban gittiğimi düşünürdüm. Anlayacağınız sandık tekrar kilitlendiğinde, aslında hiçbir şeyi görmediğim vehmine kapılırdım. Sandıkta neleri gördüğümde gelince; bunu sizinle niçin paylaşayım? Gidip sarılın ninenizin bacaklarına, yalvar yakar olun; talihiniz yaver giderse o gizlenmiş hayatla kendiniz tanışın. Tabii eski sandık antikacıya, nineniz bir yalnızlığa terk edilmediyse...

Aslında ben, eski sandıkları antikacıda unutulmaya terk ettirenin, para kasalarının gücü ve kıskançlığı olduğunu düşünüyorum. Para kasaları, ceviz sandıkları ölesiye kıskanırlar. Çünkü çocuklar onların içinde ne olduğunu merak etmezler,

büyükler ise zaten bilirler. Bir para kasası kendisini ağır ve hantal bulur, demiri ateşten geçirilerek haddelenmiştir; ceviz sandığın ataları orman ahalisindedir, börtü böceğin arasında büyümüşlerdir. Üstüne üstlük küçük keskilerde, ince işli ustaların ellerinde şekillenmişlerdir. Her ikisinin de içi vardır ama ceviz sandıklar aynı zamanda içlidir; düşmanın yüreği ise, madeni kadar katı olsa gerek. Ceviz sandıklar derinliklidir; oysa bir kuyuya benzer para kasaları. İlkinin görüp geçirmişliği vardır, sabrı öğretir, beklemeyi, bekletmeyi, tahammülü, bağlanmayı; ikincisi, her bir anını yağmayla geçirir, sabırsız, hırçın, aceleci, çalıcı çırpıcıdır. Nihayetinde ceviz sandıklar, kadına ait ve onun koruduğu koca bir mahremiyet ülkesi, tılsımlı bir ada, sahibi ile söyleşen sırlı bir arkadaştır. Para kasaları ise erkeğin her şeyi ifsat eden gücünün loş deposu, bozulmuş bir sahil, içinde kirli ellerin parmak izleri bulunan karanlık bir mağaradır. Hülasa biri ak, ötekisi karadır. Bunun böyle olması çıldırtır para kasalarını. Kendisine gönül verenlere ilk telkini, ceviz sandıkların yılmaz savunucusu yaşlı babaannelerin, evlerimizin huzurunu kaçıran inatçı ve mızımsız insanlar olduğudur. Sakın kanmayın...

İnsanlar sanıldığı gibi acı çektikleri için yıkılmazlar. Acılarını paylaşacakları insanlar ve eşyalar hayatlarından çekildiği için yıkılırlar. Yüreğinde dürüstlükten küçük bir çizik kalmış olanlar bilirler ki; yeni dostlarımız, ceviz sandıkları tedavülde kaldıran para kasalarıdır. Bizim kısa tarihimiz, başka iki şey arasında değil, yalnızca bu ikisi arasındaki mücadeleyle geçti ve para kasaları galip geldi. Şimdi her acı çekişimizde onlarla söyleşiyoruz. Dostumuz nasıl da sağlam!

POSTA TRENLERİ VE KÜL KEDİLERİ

İlk gençlik günlerimi gecenin karnından geçirdiler diye onlara kırılacak değilim. Çünkü onları seçen bendim. Nasıl olduysa kanımız birbirini tuttu ve her seferinde, karanlığın ortasında bir istasyonda beklerken buldum kendimi. Belki de sarsıntılı gençliğimi sayelerinde gözlerden uzak tuttuğum için, bende gizliden gizliye yer eden birer sığınaktılar. Ve bütün sığınaklar gibi, insanı hayatın şamatasından koparıp, bir yerden sonra gizli dünyalarının sırdaşı haline getiriyorlardı. Böyle olmasa, aradan onca zaman geçmesine rağmen, ihmal edilmiş bir akraba alınganlığıyla kapımı çalıp, içimdeki arzuyu yeniden kanatlandırmazlardı. İçimde, alıp başını gitmek isteyen, ama günler tarafından yıldırılmış o göçmenlik duygusuna el sallayıp durmazlardı...

O vakitler, yıpranmış bir asker gocuğu giyer, sırtımda evlere şenlik bir çantayla gezerdim. İçinde, Kafka'nın "Şato"suna, Şeriatî'nin "İnsanın Dört Zindanı", Krişnamurti'nin "İç Özgürlük"ü birbiriyle cebelleşip dururdu. Birisiydim ama ruh haritamda kendi yerimi bulmakta güçlük çekiyordum. Sanki arkadaşlarım benden farklı mıydı? Küçük, birbirinden güç

alan, alabildiğine yalnız bir mangaydık biz. Bodrum katlarda, dumanlar arasında kaybolan yüzümüzü, hayatın aynalarına tutmaktan çekinirdik. Gündüzleri uykunun böğürtlen bahçelerinde moraran hafızamızı, gece sabaha kadar kitap okuyup, tartışarak parlatırdık. Sanıyorum, hayatına insanları buyur etmekten korkan bizler için bu en iyisiydi. Kadın gülüşlerinin, pazar alışverişlerinin, neşeli kahvehanelerin, eğlenceli düğünlerin ve o insan kaynayan caddelerin sıcak kanının içimizde bıraktığı ağır tortuya bir ad koyamadık bir türlü. Belki de hep kaçtık bundan. Bizim bünyemiz, çekim gücünü ancak karanlıkta toparlayabilen ve yalnızca kırık dökük olanları kendine çeken bir mıknatısa benziyordu. Güneşin insana dokunmadığı bakir yerler arıyorduk kendimize.

Çıktığımız yolculuklarda bile: Kocaman bir binası, kocaman bir salonu ve kocaman bir yalnızlığı olan istasyon, insanların karanlığa düşebileceği en isabetsiz yerdi. Şehrin kenar mahallelerinden gelen köpek sesleri, orada niçin durdukları belli olmayan akasya ağaçlarının hışırtısına karışırdı. Kesif bir yanık kokusu gelirdi raylardan. Bankta bir dilenci horultuyla uyur, duvar dibinde oturan deli, karmakarışık türküler söyler, sayıları bir elin parmaklarını geçmeyen yolcular, telaşsız ve mutlaka dalgın bir şekilde, gelecek olan treni beklerdi. Aslında bu bile şüpheliydi. Sanki istasyona yolculuk için değil, daima beklemek için gelmişlerdi. Kederli hallerinde, ne kavuşmak arzusu ne de ayrılmanın burukluğundan eser vardı. Hüzün denen o yıpranmış giysi bir yerinden yırtılmasın diye, gecenin ortasında bir yaprak gibi sallanıp dururdu hepsi de. Ve tren olmadık bir anda çıkar gelir, bu insandan yapılmış posta pullarını, posta yüklü katarın yolculara ayrılan iki vagonundan birine istiflerdi. Sonra da, “isterseniz inin” der gibi, ağır bir edayla kazanındaki ateşi alevlendirip yoluna koyulurdu. İstersek inebilirdik. Oturur sabah trenini bekler, belki o vakit binerdik. Ama hiç de öyle olmazdı. Sanki karşılıklı verilmiş içeriği belirsiz bir söz ya da hiç üstü açılmamış bir sır için yerimizden doğrulur, kompartımanın

derisi yırtılmış koltukları üzerinde giderken bulurduk kendimizi. Ve işte o zaman fark ederdik ki, biz istasyon ahalsinin yüzleri birbirinin aynıdır. Kayıp yüzler sergileyen bir ressamın, muziplik olsun diye çoğaltıp kompartımana astığı resimler gibiydik: Vebadan zorlukla kurtulmuş, takatsiz, yarı canlı bir ahaliyi çağırıyordu yüzümüzün hatları. Fakat aynı ressam, hayattan umudumuz kesilmesin diye, içimizden birini başka türlü çizerdi. İçimizden birini başka türlü çizer, onun yüzünü hülyalı bir davetiye gibi gösterip, bizi kıyısından ayırdığımız insan denizine geri çağırırdı.

O birisini size nasıl anlatayım ki! Hiç kimse, annesinin yanına onun kadar yakışmazdı. Ne gözlerimize bakar, ne de bakmazlık ederdi. Gülerdi de, güldüğünü gören çıkmazdı aramızdan. Tek bir söz bile söylemeden saatlerce konuşurdu bizimle. Dizlerinin üzerine tedirginlikle bırakılmış küçük, yumuşak elleri, bize, şimdiye kadar hiç olmayan ellerimizi hatırlatırdı. Tren gider, istasyonlar birbirine karışır; biz hepimiz onun ev içlerine, onun tepsilerine, onun uykusuna, onun mahmurluğuna dalarak, gizli bir arzunun damarlarından akar dururduk. Fakirlikten, ucuz posta trenleriyle gece yolculuklarına çıkan taşra ailelerinin arasında o külkedilerinden bir tane olurdu mutlaka. Garip bir alımları vardı onların; aydan sonra doğar, güneşten önce batıverirdi sanki...

Sonra içimizden kimileri, gittikçe bir Kafka romanının kahramanlarına dönüştüğümüzü fark ediverdiler. Dönüp o biçilmiş ekin tarlalarına, karın ağırlaştırdığı dağlara, bir soba kadar sıcak duran kasabalara baktıkça azaldı sayımız. İstasyonlardan da, posta trenlerinden de, karanlığı hırka edip giyen tuhaf dervişliğimizden de ayrılıp hayata karıştılar...

Aslında hiçbir yere gitmiyordu o trenler, kimseyi bir yere götürdükleri de yoktu.

SON VAPURUN PUSULASI HIÇBİR YERİ GÖSTERMEZ

Ne zaman başımı yastığa koysam, beni uykunun sularında gezdiren ürkek tekne garip bir korkunun dalgalarına çarparak paramparça olurdu. Bütün gün yüzümü göremediği için kısıkanlıktan çatlayan ve tam uykuya dalacağım vakit öç almaya gelen kötü bir kardeşe benzerdi benim korkum. Onca çelik çomak oynamış, onca bilye yuvarlamış, onca koşmuş yorgun çocuk bedenimi gecenin en dar kapısında yakalar, gözlerime inen perdeyi keskin bir makasla doğramaya başlardı. Sakın yanlış anlamayın, ben öyle cinlere perilere pabuç bırakacak bir çocuk değildim. Yağmur damlası cama vurunca annesinin kucağına koşan kırılğan bir tabiatım da yoktu. Derin bir korkuydu benimki: Eğer ben yaşarken kıyamet koparsa, her şeyi göreyim diye sona bırakılmaktan korkardım; böyle bir tanıklık için seçilen talihsizin ben olmasından...

Düşünün bir kere; yer yırtılırken, kayalar parçalanırken, sular homurdanırken ve cümle âlem ölüme gark olurken; ben, çaresizlik içinde dünyanın göçünü seyrediyorum. Herkesin

terk ettiği yerkürede, son nefes alan, son soluk veren ben oluyorum. Ve bütün ölümleri gördükten sonra, başlıyorum kendi ölümümü beklemeye...

Neyse ki sağ salim gençlik günlerime vardım. Ama çocukken yaşadığım o korkunun yalnızca bana ait olmadığını, adeta insanlığın kolektif hafızasına kazındığını anladım. Bütün insanlar ilk olmaktan ve sona kalmaktan korkuyorlardı. İlk olmak korkusu, ilk insanla savuşturulmuştu belki, ama geriye sanki bir ceza gibi, “sona kalmak korkusu” bırakılmıştı. Bu korku her yerde ve her zaman kol geziyordu. Yangın çıkan evlerin camlarından sarkmış, kurtarılmak için bekleyenlerin içinde, en az yangın kadar yakıcı olan bu korkuydu. Depremde harabeye dönen bir meskenin yıkıntıları arasında, inleyerek yardım dilenen bu korkuydu. Onca yaralının ortasında, doktorun ilkin kendi yanına gelmesini isteyen de bu korkuydu: Herkes kurtarılırken “sona kalmak” korkusu. Açlar bunun için ekmeğe hücum ediyor, hırsızlar bundan dolayı ellerini çabuk tutuyorlardı. Çünkü “sona kalmak,” insanın bilinçsizce sırtlandığı dağı hem fark ettiği hem de o dağın altında çaresizlikle ezildiği yerdı. Orada ölüm ve yaşam karşılıklı olarak birbirini büyütüyor, ama aralarına köprü atacak kimse kalmadığı için öylece bakışıp duruyorlardı. Sadece sona kalanların görebildiği bambaşka bir bakıştı bu: Ne öldüren, ne yaşatan bir bakış. Ancak sona kalanlardan bazıları vardı ki onlar, artık bu bakışa bile aldırış etmeden yaşayabiliyorlardı. Ben onlarla gecenin son vapurunda tanış oldum:

İskelede, kaptanı yolcularından da yorgun bir vapur, büyük bir bıkkınlıkla gecenin cürümlülerini bekliyordu. Şefkat perdesinin çekilip, sahnenin boşaldığı bir vakitte, tesadüfen tiyatroya katılmış ve oyunun ortasında uykuya dalmış bir avuç insan, belli belirsiz adımlarla gelip vapurdaki yerlerini alırlardı. Herkes kimin nerede oturduğunu, kimin hangi tarafa dalarak bakacağını, kimin kendi kendine konuşacağını, kimin tam

kız kulesinin yanından geçerken bir ismi dişlerinin arasında fısıldayarak hayıflanacağını ezbere bilirdi. Öylesine derin bir sükûnetle oturulur, sigaralar öylesine derin çekilirdi ki, vapur birazdan batmaya başlasa, kimse yerinden kıpırdamaz, yanı başlarında duran cankurtaran yeleklerine ellerini bile uzatmazlardı. Onlar için karşı kıyıya geçmekle, denizin karanlık sularına karışmak arasında hiçbir fark yoktu. Nereden geldikleri kadar, ne yöne gidecekleri de mühim değildi. Herhangi bir yerden gelmişlerdi ve yine herhangi bir yere gitmeye razıydılar. Mühim olan, sükûnetle battıkları kendi içlerinden, onları kimse- nin çıkarmamasıydı. Orada, bütün sonlara razı ve dünyanın gözünden düşmüş bir halde, kendi ölümleriyle konuşurlardı. Vapurun yan tarafı, iskelenin beygir bozuntusu lastiklerine çarptığında, sanki bir münasebetsizlik olmuş gibi yerlerinden doğrulur, her gün indikleri, ama hâlâ yabancıları oldukları karşı kıyının karanlığına dalıp kayıplara karışıyorlardı...

O zaman anladım ki, iki kıyı arasından bir tercihi bulunmayanların, ne önce gitmek ne de sona kalmak gibi bir dertleri yoktu. Erbaine girmek için bile kendilerine تنها bir yer bula- mamış, bu yüzden hayatın ortasında erbaine girmek zorunda bırakılmış, ama kırkıncı günleri de hiç dolmayan ölünce kabilesine benziyorlardı...

Onlar için ertesi gün, rakamları zaman tarafından defalarca yutulmuş bir takvim yaprağıydı o kadar. Kimdiler, kim beklerdi küçük kelepircilerde o yurtsuz adamları. Yoksa ben kendi karanlığımı sayısız surete bölerek kötü bir oyun mu oynadım kendimle?

O PERDE HİÇ ARALANMADI

Aklımızla hayat arasında arabuluculuk eden “uyum perisi”nin bir gün dalgınlığı tutar ve göğüs kafesimizin tehlikeli kapısı aralanıverir. Orada şimdiye kadar hiç rahatsız edilmeden kendi çarpıntısını dinleyen kalp, ansızın uyuşukluğuna dalan başka bir kalbin atışlarını duymaya başlar. Hiç hesapta olmayan bir buluşmadır bu. Bütün zırhları birden bire delinir ve vücut evi isyankar kalbin eline geçer. Artık aklın ölçülü rotasından çıkmış, insicamsız bir seyir başlamıştır. Şimdi kalp nereye istiyorsa oraya gidilecek, hangi yamaca vuruyorsa oraya tırmanılacak, düştüğü dipsiz kuyuda can çekinecek, yalnızca onun iniltisine eşlik edilecektir. Çünkü aşk gelmiş, vücut çözülmüş, her bir aza, kalp yangını dediğimiz o dehşet ızdıraptan payına düşeni çeker olmuştur. Muzdarip aklın tek yaptığı, tek yapacağı, tıpkı bir zindanın tavanından mahkûmun kafasına damlayan sinir bozucu su damlaları gibi şu soruyu tekrar etmektir: “Kalbim, seni alıp nereye gideyim?”

Hayatta hiçbir rastlantı, aşk kadar pahalıya patlamamıştır. Aklın, yolunun üzerinde duran ve öylesine bir nazarla bakıp geçtiği bir çiçeğe, kalp, niyeysel hiç de öyle bakmamış, bakama-

mıştır. “Kalp gözü” dediğimiz o dev kapan ansızın açılmış ve şimdilik kendine ait olmayan çiçeğin suretini ruhun üzerine germiştir. Ruh her dalgalandığında bu suretin aslını arzulayacak; ancak arzuladıkça onu kendinden uzaklaştıracak, arzuladıkça imkansız kılacak, nihayetinde, bir zamanlar yolunun üzerinde öylesine duran o çiçeği, uçurumun ortasında ve ulaşılmaz bir hale getirecektir. Zavallı ademoğlu, o uçurumun kenarında, ezeli bir bağlanmayla ebedi bir elveda arasında varlığının en büyük buhranını yaşayacaktır. Bütün alternatifleri öldürmüş, gözü açıkken kör olmuş, şu emsalsiz lotusun yapraklarında uykusunu kaybedivermiştir. Sabahlara kadar kitaplara dalan bilgelerin akıl gözü kapanacak, oyundan dönen çocukların kirpikleri usulca inecek, yorgun bedenler karanlığın bir yerinde geceye teslim olacak, ancak âşık, göz bebeklerini bir yıldız gibi diri tutup sabahın gelmesini bekleyecektir. Çünkü sevgili eğer belirecekse, güneşin her şeyi korkunç bir ihtimalle aydınlattığı, gündüz dediğimiz o bulanık coğrafyada belirecektir. Ama bu yalnızca sevgilinin insafına kalmıştır. Aşığa düşen sabırla beklemektir. Âşık, o bitmek bilmez, o vaatsiz zamanın geçmesini bekleyecek, beklerken adını koyamadığı, suretini çizemediği bir ustanın elinde halden hale girecek, yeniden şekillenecek ve pişecektir. Biz o görünmez ustanın maharetini yarı çocuk, yarı ergen günlerimizin en afacan mensubunda tecrübe ettik:

Kürsüsünün tam önündeki sırada oturur, sürekli yaramazlık ederdi. Yanaklarının üzerindeki çillerden dolayı sınıfça adını “Çilli” koymuştuk. Bütün kızlar kendilerini onun ablası olarak görür, krakerlerinden bir kaçını, simitlerinin bir parçasını, gazozlarının neredeyse yarıya yakınına ona ikram ederlerdi. Erkekler oyunlarına mutlaka onu da katar, birisi sert davranacak olsa, bunu asla affetmezlerdi. Çilli'nin canını inciten, yaptığıının bedelini sert bir tekmeyle ödeyeceğini bilirdi. Sırf bu rahatlık yüzünden Çilli, rakip kaleye nice goller atmış, omuzlara alınmış, yanakları makaslanmış, övgülere boğulmuştu. Ne hikmetse kimse onu kıskanmazdı. O sanki meleklerin aramıza bıraktığı,

hiç büyümeyen, büyüse de fark edilmeyen kocaman bir akide şekeriydi. Sıra dayağı yediğimizde, onun avuçları yanmasın diye dua ederdik.

Küçük kralımızın etrafında oluşturduğumuz bu içten savunmanın her birimiz için makul bir sebebi vardı. Onu korurduk çünkü o bizim tokatla aşınmamış yanağımızdı; onu korurduk çünkü o bizim sert bir bakışla uyuşturulmamış haşarılığımızdı; onu korurduk çünkü o bizim, farkında olmadan düzeni bozan cesaretimizdi; bahçesine korku girmemiş evimizin mızızlılığıydı sanki. Çilli'yi korurduk ve onu korumakla garip bir şekilde dünyanın söz geçiremediği bu küçük adamın adamları haline geldik: Gözlerine elem düşmesin diye küçük kralları için tasalanan bir sürü karakedi, bir sürü kirpi, bir sürü sincap...

Ama bir gün Çilli'nin canı çekildi. Bu birdenbire mi, yoksa yavaş yavaş mı oldu, doğrusu başlangıçta fark edemedik. Daha önce hepimiz zırt vırt âşık olmuş, âşık olduğumuz kızları Çilli'ye anlatmış, onu aracı yapmıştık. Fakat o, bizim aşklarımızı, bakkaldan elma şekeri almak gibi yalnızca tatlı bir şey sanır, hiçbir zaman fazlaca kafa yormazdı bu işlere.

Dedim ya, Çilli'nin bir gün canı çekildi ve neşesi tamamen kayboldu. Kız öteki mahallede, sokağın başındaki evde oturuyordu. Küçük efendimiz okul çıkışları soluğu orada alır, bir duldaya geçer, o perdeleri sıkıca çekilmiş pencerede bir kıpırtının olmasını, bir gölgenin belirmesini, küçük bir aralığın açılmasını beklerdi. Mesafesiz bir bekleyişti bu. Perde pencereye değil, onun gözlerine çekilmişti sanki. Kimse zarar vermesin diye biz, onun perde çekilmiş gözlerine gözcülük ederdik. Biz gözcülük ederdik zaman akardı, biz gözcülük ederdik karanlık basardı. Baktığı yer Çilli için artık bir pencere olmaktan çıkmıştı. Bitkin gözlerinden günler, haftalar, aylar geçti; mevsimler bile perdelerini indirip gittiler. Ama o arkasında kimse olmayan perde, o sır vermeyen beyazlık bir kere bile aralanmadı.

Aşkın bütün tarihi boyunca, iki kalp arasında hep bir perdenin gerili durduğunu ilk Çilli sayesinde keşfettik. Bu yaşı olmayan ve ne zaman biçildiği bilinmeyen ağır perdeyi aralamak için bazen kalplerden birisi, bazen de her ikisi çaresizce çırpınıp duruyordu işte. Karşılıklı olarak iki kalp o perdeyi aralamak istediklerinde görünmez bir el devreye giriyor, görünmez bir dokunuşla perdeyi gergili tutarak, buluşma sınırının iki yakasında da birer kül yığını kalıncaya kadar zalimliğini devam ettiriyordu. Belki de bu kaderin eliydi kim bilir...

Şimdi düşündüğümde, Çilli'nin, aslında hiç açılmayacak bir perdenin aralanmasını beklediğini, beklerken karşılıksız aşklara özgü kızıl bir yasın kahramanına dönüştüğünü anlayabiliyorum. Âşık, hayatı boyunca bu yas törenini yaşamaya mahkûm edilen aslını orada bırakıp, gölgesiyle aramıza karıştı. Onun bedeni, içine kimsenin giremeyeceği gizli bir hazinenin bekçisidir artık...